

Nr 576.

Av herrar **Gustafsson** i Lekåsa och **Onsjö**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 312, med förslag till lag om allmän sjukförsäkring, m. m.

Efter den senaste sjukförsäkringsreformens genomförande år 1931 har i vårt land ett stort antal sjuk- och begravningskassor (understödsföreningar) varit verksamma utan att därvid åtnjuta statligt stöd. Deras verksamhet är nu reglerad av 1938 års understödsföreningslag. Enligt senaste officiella statistik funnos år 1942 inte mindre än 620 sjuk- och begravningskassor (understödsföreningar) med ett sammanlagt medlemsantal av 455 516. Medan de statsunderstödda erkända sjukkassorna år 1942 utbetalade 19: 93 kr. per år och medlem, utgävo de enligt understödsföreningslagen verksamma icke statsunderstödda sjukkassorna 16: 86 kr. likaledes per år och medlem. Av dessa siffror framgår, att sistnämnda sjukkassor utövat en socialt mycket värdefull verksamhet, som kännetecknats av att stora medborgargrupper genom denna frivilliga sjukförsäkring utan statligt stöd sökt skapa sig ekonomisk trygghet vid sjukdom. Att samhället, både stat och kommun, härigenom inbesparat stora belopp står utom allt tvivel.

Vid genomförande av den sjukförsäkringsreform, som avses i Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmän sjukförsäkring, synes det föreligga starka skäl att beakta de önskemål, som framförts av de stora medborgargrupper, som hittills på egen hand sört för sin ekonomiska trygghet vid sjukdom. Det torde inte kunna anses fullt rättvist, att dessa medborgare helt likställas med alla de tusental, som inte sökt anslutning till sjukkassor utan fallit samhället till last vid iråkad sjukdom.

I Kungl. Maj:ts nu framlagda proposition om allmän sjukförsäkring synas medlemmarna i dessa icke statsunderstödda sjuk- och begravningskassor (understödsföreningar) i vissa avseenden ha blivit missgynnade. Den föreslagna lagen om allmän sjukförsäkring föreskriver, att de av ifrågavarande organisationer, som ha ordet »allmän» eller »central» i sin firmabeteckning, inte skola tillåtas detta i fortsättningen. Detta innebär, att en och annan av dessa organisationer torde bli tvungen att nytrycka stadgar, brevpapper, kuvert m. m. och att låta nytillverka skyltar i betydande omfattning. Dessa sjukkassor äro registrerade enligt understödsföreningslagen och anse sig härigenom ha erhållit lagligt skyddade firmanamn, vilka de nu skola tvingas ändra. En dylik ändring kunde helt undvikas, om de nya allmänna sjukkassorna i stället benämndes »obligatoriska sjukkassor». Det torde i varje fall inte kunna anses rättvist,

att ifrågavarande åläggande utfärdas utan att de icke statsunderstödda sjuk- och begravningskassorna (understödsföreningarna) kompenseras för de utgifter åläggandet medför.

På samma sätt förhåller det sig med den de icke statsunderstödda sjukkas- sorna i lagförslaget ålagda skyldigheten att lämna uppgift om sina medlem- mars sjukpenning. Enligt ett uttalande av herr statsrådet och chefen för social- departementet torde de allmänna sjukkassornas behov av att från utomstående erhålla upplysningar om de försäkrade och deras inkomstförhållanden inte behöva bli särskilt stort.

Under sådana förhållanden torde ifrågavarande uppgiftsskyldighet, vars konsekvenser inte helt kunna överblickas, inte vara nödvändig. Skulle den icke desto mindre införas, tala skälighetssynpunkter för att de icke statsunderstödda sjukkassorna kompenseras för sitt uppgiftslämnande. I detta sammanhang torde också bära erinras om att i lagförslaget om allmän sjukförsäkring styrelseleda- mot, revisor eller befattningshavare i allmän sjukkassa uttryckligen förbjudes att yppa förhållande, varom han i denna egenskap erhållit kunskap. Motsva- rande fordran synes medlem av icke statsunderstödd sjukkassa ha rätt att ställa på förtroendeman eller funktionär i sin kassa.

Enligt förslaget till lag om allmän sjukförsäkring skall en åldersgräns av 55 år fastställas för den statsunderstödda, frivilliga sjukförsäkring, som skall komplettera den obligatoriska försäkringen. Skäligheten av en dylik åldersgräns torde kunna ifrågasättas. Enligt vår mening torde icke någon dylik åldersgräns bära tillämpas för friska individer vid försäkringens införande. I varje fall torde den inte bära gälla för medlemmar i de nu verksamma icke statsunder- stödda sjukkassorna. Det synes inte rättvist, att dessa medlemmar, som sjuk- försäkrat sig utan statligt stöd, helt jämföras med medborgare, som inte visat någon omsorg om sin ekonomiska trygghet vid sjukdom.

Enligt en inom socialdepartementet utarbetad promemoria, vilken behandlas i Kungl. Maj:ts proposition om den allmänna sjukförsäkringen, skola läke- medlen i allmänhet till 50 procent bekostas av staten. Det torde kunna med fog ifrågasättas, att läkemedelskostnaderna då det gäller barn under 16 år helt bära bestridas av samhället. En sådan reform är i linje med statsmakternas strävan de senaste åren att lätta föräldrarnas ekonomiska börda.

Det synes för övrigt inte ha förebragts några skäl för läkemedelsrabattens genomförande först år 1950 i samband med sjukpennings- och sjukvårdsför- säkringen. Ur organisatorisk och statsfinansiell synpunkt borde hinder inte möta att genomföra den tidigare.

Under återopande av vad här ovan framhållits hemställa vi,

att de nya sjukkassor, vilka skola uppbära den obligatoriska sjukförsäkringen, erhålla benämningen *obligatoriska* i stället för »allmänna»,

att därest nyssnämnda hemställan inte beaktas, de icke statsunderstödda sjukförsäkringarna ekonomiskt kompenseras för kostnader, vilka föranledas av ändringen av firmabeteckningarna,

att de icke skola åläggas lämna upplysningar om sina medlemmars ekonomiska förhållanden,

att därest sådan uppgiftsskyldighet dock föreskrives, de icke statsunderstödda sjukförsäkringarna erhålla ekonomisk gottgörelse för genom uppgiftsskyldigheten vållat merarbete,

att ingen åldersgräns fastställs för tillhörighet till den statsunderstödda frivilliga försäkring, som skall utgöra en överbyggnad på den obligatoriska försäkring, eller att i varje fall en åldersgräns av 55 år icke skall gälla för sådana medlemmar i de nuvarande icke statsunderstödda sjukförsäkringarna, vilka vilja ansluta sig till den nya frivilliga statsunderstödda försäkring,

att läkemedel till barn under 16 år skall bekostas helt av staten samt slutligen

att läkemedelsrabatten införes snarast möjligt utan att avvakta sjukpennings- och sjukvårdsförsäkringens genomförande.

Stockholm den 29 oktober 1946.

Aron Gustafsson
i Lekåsa.

J. Onsjö.